

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1

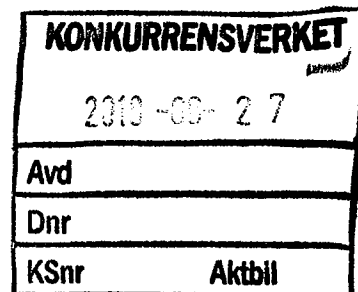
DOM
 2018-08-27
 Meddelad i Malmö

Mål nr
 13973-17

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851
 Box 1536
 171 29 Solna

Ombud: Advokat Carl Norén
 Kastell Advokatbyrå AB
 Box 7169
 103 88 Stockholm

MOTPART

Trelleborgs kommun
 Rådhuset
 231 83 Trelleborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Ricoh Sverige AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 441388

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00
 E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
 040-97 24 90

Expeditionstid
 måndag–fredag
 08:00–16:00

BAKGRUND

Trelleborgs kommun genomför en upphandling av ”Utskrift som tjänst”, ref nr SEN 2017/177. Upphandlingen genomförs enligt upphandlingsdokumenten som en konkurrenspräglad dialog.

Genom tilldelningsbeslut den 18 december 2017 beslutade kommunen att teckna avtal med Canon Svenska Aktiebolag. I den till tilldelningsbeslutet bifogade upphandlingsrapporten anges att Ricoh Sverige AB inte lämnat in något anbud utan endast en Excel-fil. Detta gör att Trelleborgs kommun saknat underlag för att kunna göra en utvärdering av anbudet.

YRKANDE M.M.

Ricoh Sverige AB (Ricoh) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse av upphandlingen på så sätt att anbudsutvärderingen ska göras om varvid anbudet från Ricoh ska beaktas och i andra hand att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska göras om.

Till stöd för sin talan anför Ricoh bl.a. följande.

Ricoh har lämnat ett anbud som uppfyller samtliga krav

Ricoh har gett svar på samtliga frågor som ställts i upphandlingen. I Ricohs prisbilaga anges uttryckligen att ”Priserna inkluderar punkterna 4.1-4.23” vilket bekräftar att anbudet är utformat så att svaren följer den punktindelning som framgår av förfrågningsunderlaget i enlighet med kommunens anbudsinfordran. Eftersom Ricoh redan i anbudsförfarandet svarat på frågorna och dessutom i prisbilagan bekräftat att man vidhåller svaren finns inte skäl att kräva att Ricoh i en separat handling ska upprepa svaren.

Ricohs anbud innehåller således resultatet av genomförda dialoger med svar på alla frågeställningar som diskuterades. Det är oklart vilken information kommunen anser saknas i de handlingar som utgör Ricohs anbud. Det ska påpekas att Ricohs svar på punkterna 4.1-4.23 inte behöver förändras som ett resultat av genomförda dialoger. Dialogfasen i en konkurrenspräglad dialog syftar till att identifiera hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses, inte till att anpassa anbudssökandenas/anbudsgivarnas anbud. Om en anbudssökandes svar på ställda frågor kvarstår efter genomförd dialog måste dessa lämnade svar givetvis beaktas vid utvärderingen. Det framgår inte av upphandlingsdokumenten att anbudssvaren skulle ha skickats på nytt i samband med att prisbilagan gavs in, och en sådan ordning är överflödig. Ricoh har således lämnat ett anbud som uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen och som innehåller alla uppgifter som behövs för utvärdering av anbudet. Beslutet att förkasta Ricohs anbud strider därmed mot LOU.

Även övriga anbudsgivares anbud innehåller färre uppgifter än vad som efterfrågats och borde därmed inte heller accepterats.

Det utgör även en brist i transparensen om förvaltningsrätten skulle anse att kommunen har ställt upp ett obligatoriskt krav på att anbudssvar skulle bifogas i en särskild handling trots att anbudssvar redan inkommit och Ricoh uttryckligen bekräftat att dessa fortfarande gäller.

Urvals- och tilldelningskriterierna är inte transparenta

Urvalskriterierna har öppnat för en alltför godtycklig bedömning som inte varit möjlig att förutse av presumtiva leverantörer. Tilldelningskriterier har över huvud taget inte angetts. Det har inte varit möjligt att förutse hur urvalet av inbjudna anbudsgivare eller tilldelningen av kontrakt ska gå till vilket i praktiken har inneburit en otillåten fri prövningsrätt för kommunen. Det

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM

enda som kan utläsas angående ”urval av inkomna ansökningar” är att begränsning av antal sökande kommer att ske genom att välja ut ”de bästa ansökningarna”. Detta är baserat på en samlad bedömning av lämnade svar jämfört med beskrivningen av upphandlingsobjektet och kommunens målbild. Hur en anbudssökande ska gå tillväga för att lämna ett konkurrenskraftigt svar är svårt att se. Hur myndighetens behov bäst tillgodoses är per definition inte heller känt vid selekteringsfasen i en konkurrenspräglad dialog.

De krav som anges i avsnitt 4, Kravspecifikation, i Upphandlingsdokumentet innehåller generiska och intetsägande begrepp som inte ger någon närmare vägledning eller förklarar vad som faktiskt efterfrågas. Det saknas vägledning avseende vad kommunen tillmäter betydelse i sin bedömning. Modellen för utvärderingen lämnas således ett stort utrymme för godtycke. Tilldelningskriterier har överhuvudtaget inte angetts eller förklarats i upphandlingsdokumentet.

Tilldelningskriteriernas innebörd har inte förklarats vid dialogmötet den 11 oktober 2017, men under alla omständigheter ska tilldelningskriterierna anges i något av upphandlingsdokumentet vilket inte skett.

Det är inte möjligt för en rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare att avgöra hur ett konkurrenskraftigt anbud ska upprättas. Upphandlingen brister således i transparens.

Det är fråga om ett ramavtal vars löptid överstiger fyra år

Med ramavtal avses enligt LOU ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för en senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod. Denna definition ger utrymme för olika typer av ramavtal. Gemensamt för dessa är att själva ramavtalet i sig inte innebär någon anskaffning. I ram-

avtalet fastställs i stället, helt eller delvis, villkoren för framtida anskaffningar under avtalets löptid. Själva anskaffningen förutsätter däremot ytterligare åtgärd – avrop eller beställning – från den upphandlande myndighetens sida. Först efter ett sådant avrop eller beställning kan leveranser aktualiseras. Ramavtal kännetecknas typiskt sett av att det inte garanteras några volymer, utan att dessa styrs av den upphandlande myndighetens löpande beställningar och behov. Om ett avtal till övervägande del inte garanterar någon volym beträffande det som ska levereras så är det upphandlingsrättsligt att bedöma som ett ramavtal. Ett ramavtal kan upphandlas genom förfarandet konkurrenspräglad dialog. Ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

I upphandlingen har inga volymer garanterats och leverans sker först efter beställning. Det är tydligt att avtalet i upphandlingen i vart fall inte till övervägande del garanterar några volymer. Avtalet är därför att bedöma som ett ramavtal. Upphandlingen avser ett ramavtal som överstiger fyra år, eftersom förlängningsoptioner ska medräknas vid beräkningen av avtalstiden. Det har inte framkommit några särskilda skäl till den långa löptiden. Ricoh bestrider att sådana skäl föreligger.

Upphandlingen har inte genomförts i enlighet med reglerna om konkurrenspräglad dialog

En konkurrenspräglad dialog ska ha till syfte att identifiera hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Utrymmet för omfattande förhandlingar är dock mycket begränsat. Ett förhandlat förfarande öppnar för möjligheten att förhandla om ett eller flera av kontraktsvillkoren. I upphandlingsdokumenten har angetts att kommunen ”avser att förhandla om detta behov” avseende ett stort antal centrala kontraktsvillkor som inte avser hur myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Det som förhandlingen rör är således inte omständigheter för att identifiera hur den upphandlande

myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Upphandlingen är därmed i praktiken genomförd med ett förhandlat förfarande, trots att detta inte har angetts i förfrågningsunderlaget.

Av förarbetena till reglerna om konkurrenspräglad dialog framgår att mer omfattande förhandlingar inte kan medges eftersom det i så fall är svårt att förhindra att konkurrensen mellan olika leverantörer skulle snedvridas och begränsning av konkurrensen uppstå. I nu aktuell upphandling kan i praktiken förhandling ske om samtliga grundläggande kontraktsvillkor. I Kravspecifikationen har kommunen angett att den har behov av en prismodell som innehåller skalbarhet, dvs. att lösningen kan anpassas (även i pris) efter kommunens behov av utskrifter. Kommunen har även beskrivit sitt behov av att användare kan byta/utöka/minska sin tjänst. Ricoh har också i dialogen med kommunen fått tydliga instruktioner om att kommunen vill kunna beställa maskiner och sedan lämna tillbaka dem när som helst utan förbehåll. Trots detta har kommunen accepterat anbudet från Canon, som uttryckligen offererar ett totalpris för hela tjänsten, en viss summa per månad, och denna fasta månadskostnad gäller i 36 månader oberoende av utskriftsvolym. Det är så långt ifrån skalbarhet som det går att komma. Kommunen har vidare efterfrågat en prismodell som innehåller ”incitaments- och vitesparametrar”, som noga beskrivits i kravspecifikationen. Canons offererade modell är väsensskild från en incitamentsmodell, och någon rätt till vite för kommunen omnämns överhuvudtaget inte. Skillnaderna mellan kommunens behov i upphandlingsdokumenten och det slutliga anbudet från Canon är uppenbara och de beskrivna behoven i förfrågningsunderlaget kommer inte att tillgodoses med Canons erbjudande.

Eftersom upphandlingsdokumenten öppnar för förhandling om praktiskt taget varje kontraktsvillkor i upphandlingen har det inte varit möjligt för leverantörerna att förstå hur ett konkurrenskraftigt anbud ska upprättas. Vad som bör ingå i tjänsten och hur tjänstens omfattning ska utvärderas i relation

till pris är oklart. Otydligheten öppnar för en godtycklig bedömning som i praktiken ger kommunen fri prövningsrätt.

Ricoh har lidit, eller kan komma att lida, skada

Att Ricohs anbud inte har beaktats under påståendet att Ricoh inte lämnat något anbud har inneburit att Ricoh gått miste om kontraktet. Om Ricohs anbud hade utvärderats skulle Ricoh ha antagits som leverantör, eller i vart fall haft möjlighet till detta. Ricoh har därmed lidit skada.

Bristen i transparens har medfört att Ricoh inte haft möjlighet att lämna sitt mest konkurrenskraftiga anbud. Det utgör även en brist i transparens om förvaltningsrätten skulle anse att kommunen har ställt upp ett obligatoriskt krav på att anbudssvar skulle bifogas i en särskild handling trots att andbussvar redan inkommit och Ricoh uttryckligen bekräftat att svaret fortfarande gäller. Ricoh har härigenom lidit skada.

Eftersom upphandlingsdokumenten öppnar för förhandling om praktiskt taget varje kontraktsvillkor i upphandlingen har det inte varit möjligt för leverantörerna att förstå hur ett konkurrenskraftigt anbud ska upprättas.

Ricoh har även lidit skada på grund av den långa löptiden på ramavtalet. En avtalstid för ett ramavtal som överstiger fyra år förhindrar, begränsar och snedvrider konkurrensen för samtliga potentiella leverantörer, däribland Ricoh. Ricoh har lidit eller kan komma att lida skada av att inte ges möjlighet att konkurrera om kontrakt under den tid som överstiger fyra år.

Trelleborgs kommun (kommunen) anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande.

Förfarandet: konkurrenspräglad dialog

Kommunen valde att använda förfarandet konkurrenspräglad dialog, eftersom kommunen inte kunde specificera projektets tekniska egenskaper genom användning av standarder eller som prestanda- eller funktionskrav, och eftersom kommunen saknade möjlighet att bedöma vilken av flera lösningar som marknaden erbjuder som bäst kunde tillgodose myndighetens behov. Därtill fanns en önskan att köpa en totallösning av drift- och övervakning av utskriftsplattformen, snarlikt en komplett outsourcing av utskrift som tjänst. Tjänsten handlar om allt som kan kopplas till utskrifter, förutom kopiering, skanning och fax ingår även first-line-support, systemförvaltning, follow-me-koncept m.m. Kommunen köper en tjänst, inte maskiner/produkter.

Syftet med den konkurrenspräglade dialogen har varit att nå fram till det för kommunen mest optimala sättet att hantera utskrift som tjänst. Ricoh har deltagit i hela processen, och det är i efterhand märkligt att man nu talar om förhandlat förfarande. Ricoh har inte förstått upphandlingsformen, konkurrenspräglad dialog. Det är inte heller fråga om en ramavtalsupphandling, utan en konkurrenspräglad dialog genom vilket man upphandlar ett tjänsteutförande.

Kommunen har genom förfarandet med dialoger funnit lösningar som aldrig skulle ha kommit fram vid ett sedvanligt öppet förfarande enligt LOU. Kommunen har till fullo följt reglerna om konkurrenspräglad dialog.

Transparens

Kommunen har i sin inbjudan till att delta i en konkurrenspräglad dialog redogjort för de förhållanden som, vid detta tillfälle, var kända. Vid detta tillfälle har kommunen visat på hur aktuellt flöde avseende utskriftshanteringen i kommunen ser ut. I detta skede har kommunen klargjort vad det är man avser att förhandla om vid förestående dialogmöten.

Under hela dialogfasen har öppna och konstruktiva samtal förts mellan kommunen och leverantörerna, efter varje slutförd dialogrunda har kommunen kommunicerat ut information till samtliga tre leverantörer. Frågor har också kunnat ställas genom hela processen.

Av Upphandlingsmyndighetens vägledning för konkurrenspräglad dialog framgår att tilldelningskriteriernas viktning eller prioriteringsordning av myndighetens behov eller målets definiering kanske inte kan ske förrän efter dialogens genomförande. Som en följd och direkt tolkning av detta har kommunen följt de kriterier som angivits i ansökansdokumentet samt kommunicerat detta mycket tydligt under dialogfasens gång.

Vad Ricoh anser vara skalbarhet eller incitamentsmodell får stå för dem. Kommunen har valt det anbud som totalt sett varit det mest förmånliga, inte endast utförandemässigt utan även om man ser till totalkostnad.

Ricoh har inte inkommit med ett anbud

Det anges i anbudsinfordran att anbud ska följa den punktindelning som framgår av inbjudan att delta i den konkurrenspräglade dialogen samt prisbilda. Om man skulle ha lämnat anbud redan vid ansökanstillfället skulle hela förfarandet med dialogmöten endast vara ett slöseri med tid och resurser för såväl kommunerna som leverantörerna. Samtliga av punkterna 4.1-

4.23 utgör underlag som diskuterats under dialogfasens gång. Beskrivningar och svar i ansökan om deltagande i konkurrenspräglad dialog kan knappast besvara det som framkommit av de dialoger som senare genomförts. Ansökan och anbud är två helt skilda dokument, i två helt skilda faser av den konkurrenspräglade dialogen. Anbudet är alltså ett resultat av genomförda dialoger.

Ricoh har lämnat in prisbilagan, men inget anbud som besvarar utformningen av efterfrågad tjänst. Anbud som lämnats in ofullständiga avseende uppgifter och handlingar som efterfrågas i förfrågningsunderlaget ska förkastas och inte delta i vidare utvärdering.

Skada

Ricoh anser att man gått miste om kontraktet eftersom om bolagets anbud hade utvärderats skulle man ha antagits som leverantör, eller i vart fall haft möjligheten att antas. Detta resonemang är helt hypotetiskt, då kommunen inte fått in ett anbud. Det kan rimligtvis inte bedömas om, och i vilken grad, ett korrekt anbud skulle ha varit konkurrenskraftigt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 4 kap. 1 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon

annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

En förutsättning för att en ansökan om överprövning ska kunna bifallas är således att sökanden kan visa att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada av de påtalade bristerna i upphandlingen (jfr HFD 2013 ref. 53).

I mål om ingripande enligt LOU gäller vidare som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange vilka omständigheter denne grundar sin talan på, och att domstolens prövning begränsas till de åberopade omständigheterna (RÅ 2009 ref. 69).

Har Ricoh lämnat anbud i upphandlingen?

Ricohs anbud har inte utvärderats eftersom den upphandlande myndigheten inte ansett att Ricoh gett in ett fullständigt anbud. Ricoh anför att bolaget genom det ingivna anbudet lämnat ett anbud som uppfyller samtliga krav och att anbudet därför rätteligen skulle ha utvärderats.

Av 6 kap. 24 och 25 §§ LOU framgår att när en konkurrenspräglad dialog förklarats avslutad ska den upphandlande myndigheten uppmana de deltagande anbudssökandena att lämna slutliga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och preciserats under dialogen.

Av anbudsinfordran den 17 november 2017 framgår bl.a. följande. Anbudet skall utformas så att svaren följer den punktindelning som framgår av förfrågningsunderlaget. Om så inte sker eller avsteg görs äventyras en korrekt bedömning av inkommit anbud. Trelleborgs kommun bifogar en bilaga (Bilaga_pris) där vi ber er beakta den medföljande texten och fyller i uppgifterna enligt denna text.

Ricoh har som anbud endast gett in prisbilagan. Något dokument där svar ges på de punkter som framgår av förfrågningsunderlaget har således inte getts in. Som det får förstås menar Ricoh att bolaget lämnat svar på de efterfrågade punkterna redan genom sin anbudsansökan, och att några ytterligare svar inte har behövts. Kommunen menar att Ricoh som anbud skulle ha gett in ett anbud som följde på resultatet av de genomförda dialoger med svar på alla de frågeställningar som diskuterades vid dessa träffar.

Med hänsyn till den konkurrenspräglade dialogens syfte och utformning bör det inte vara tillräckligt att som anbud hänvisa till dokument som t.ex. getts in vid anbudsansökan, eftersom ett anbud i en konkurrenspräglad dialog ska avges med beaktande av vad som framkommit i den konkurrenspräglade dialogen. I den aktuella upphandlingen framgår det även tydligt av anbudsinfordran att ett anbud, med svar på vissa punkter, ska ges in tillsammans med prisbilagan. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten inte att upphandlingen brister i transparens i denna del. Det framgår tydligt i upphandlingen att ett anbud ska ges in tillsammans med prisbilagan. Enligt förvaltningsrättens mening kan Ricoh därmed inte anses ha lämnat in något anbud i enlighet med uppställda krav genom att endast ge in anbudsprisbilagan och i den hänvisa till anbudsansökan. Eftersom Ricoh inte lämnat in något fullständigt anbud har kommunen haft fog för att inte ta upp anbudet till utvärdering. Det finns således inte på denna grund skäl att besluta om ingripande enligt LOU.

Har upphandlingen genomförts som en konkurrenspräglad dialog?

Ricoh anför i ansökan att upphandlingen i själva verket genomförts med förhandlat förfarande, inte som en konkurrenspräglad dialog. Ricoh menar att upphandlingsdokumenten öppnar för förhandling om praktiskt taget varje

kontraktsvillkor i upphandlingen varför det inte har varit möjligt för leverantörerna att förstå hur ett konkurrenskraftigt anbud ska upprättas.

Av förarbetena till LOU framgår att förfarandet konkurrenspräglad dialog ska vara en flexibel procedur för tilldelning av särskilt komplicerade kontrakt. Förfarandet ska vidare bidra till att skapa goda förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande och förmånliga inköpsvillkor för det allmänna. Konkurrenspräglad dialog kan användas när det är omöjligt att utforma någon mer exakt specifikation samt när det inte går att utforma specifikationer som gör det möjligt att utvärdera alla lösningar som marknaden kan erbjuda. Förfarandet är möjligt att använda när den upphandlande myndigheten i stort känner till vilket slutresultat som ska uppnås, men inte i förväg kan fastställa hur resultatet ska uppnås på bästa sätt i form av t.ex. finansiering, rättsfrågor eller tekniska lösningar (prop. 2009/10:180, s. 227-228). Dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur myndighetens behov bäst ska kunna tillgodoses. Under dialogen får myndigheten diskutera alla aspekter av kontraktet med de utvalda anbudssökandena (prop. 2009/10:180, s. 233).

Enligt förvaltningsrätten framgår det tydligt av upphandlingsdokumenten att kommunen anser sig genomföra en upphandling med förfarandet konkurrenspräglad dialog. Ett antal dialogmöten har såvitt framgår i målet genomförts. Enligt kommunen har olika frågeställningar diskuterats under dialogen och efter varje slutförd dialog har kommunen kommunicerat ut information till samtliga tre leverantörer. De omständigheter Ricoh har åberopat i denna del är enligt förvaltningsrätten inte tillräckliga för att visa att upphandlingen inte genomförts i enlighet med reglerna om konkurrenspräglad dialog. Därtill anser förvaltningsrätten att Ricoh inte heller har klargjort eller konkretiserat på vilket sätt upphandlingsförfarandet i sig har medfört skada eller risk för skada för bolaget (jfr HFD 2013 ref. 53). Det saknas därför skäl att på den anförda grunden besluta om ingripande enligt LOU.

Är urvals- och tilldelningskriterierna tillräckligt tydliga?

Ricoh har anfört att upphandlingsdokumenten inte är transparenta avseende urvalskriterierna samt tilldelnings- och utvärderingskriterierna. Eftersom Ricoh efter anbudsansökan inbjöds till deltagande i dialogen kan bolaget inte ha lidit skada av hur urvalskriterierna är utformade. Med hänsyn till att Ricoh vidare inte har gett in något fullständigt anbud så har bolaget inte heller riskerat att lida skada av eventuella brister i fråga om tilldelnings- och utvärderingskriterierna i upphandlingen. Det finns således inte skäl att på denna grund besluta om ingripande enligt LOU.

Är det fråga om ett ramavtal eller ett kontrakt?

Ricoh anför att det är fråga om upphandling av ett ramavtal med längre löptid än vad som är nödvändigt, medan kommunen anför att det inte är fråga om något ramavtal utan om en upphandling av ett tjänsteutförande.

Med kontrakt avses enligt 1 kap. 15 § LOU ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som

1. ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, och
2. avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggentreprenad.

Med ramavtal avses enligt 1 kap. 20 § LOU ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren i kontrakt som senare ska tilldelas under en given tidsperiod.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM

Om ett kontrakt utgör ett ramavtal eller inte i LOU:s mening är beroende av de konkreta omständigheterna i det enskilda fallet. En bedömning måste därför utgå ifrån de villkor som ställs upp i de upphandlade kontrakten och i den mån kontrakten hänvisar till förfrågningsunderlaget, den information som anbudsgivarna fått ta del av där (jfr t.ex. Kammarrätten i Stockholms avgörande den 24 mars 2016 i mål nr 7754-15).

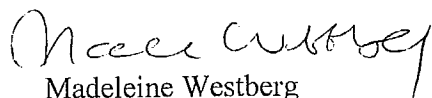
Av upphandlingsdokumenten framgår att det är fråga om upphandling av "Utskrift som tjänst". Kommunen vidhåller i förvaltningsrätten att det är fråga om en upphandling av ett kontrakt, inte ett ramavtal.

Som huvudregel är det den som ansöker om överprövning av en upphandling som har bevisbördan för att upphandlingen är behäftad med sådana brister att det finns skäl för ingripande enligt LOU. Vad Ricoh åberopat i denna del kan enligt förvaltningsrätten inte medföra slutsatsen att det är fråga om en upphandling av ett ramavtal.

Sammanfattning

Sammanfattat anser förvaltningsrätten inte att det på de grunder Ricoh åberopat föreligger skäl för ingripande enligt LOU. Ricohs ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Madeleine Westberg

Susanne Axelsson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten. Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

